

การประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดร้อยเอ็ด*

APPLICATION OF THE 4 PRINCIPLES IN THE WORK OF ROI ET
PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE PERSONNEL

สุรเดชช ชวะเดช¹, ทองงาม สุดสน²
Suradet Chavadet¹, Thongngam Sudson²
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Provincial Public Health Office^{1,2}
Email : drparno@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่ประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศอายุ และระดับการศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรและลูกจ้าง ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (t-test และ F-tests (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน บุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันรายคู่ พบว่าค่าเฉลี่ยบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.9161 ในด้านหลักปธานปธาน และค่าเฉลี่ยบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ 40-49 ปี ด้านหลักภาวนาปธาน ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.9206 และค่าเฉลี่ยบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ 30-39 ปี ด้านหลักอนุรักษนาปธาน ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.9097 สูงกว่าอายุอื่นๆ 3) บุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ดังนี้ ควรมีการร้องเรียนการทุจริตจากบุคลากร, ควรมีความ

ตั้งใจทำงานอย่างสุภาพเรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสม พุดจาไพเราะกับบุคลากรทั่วไป และควรให้บุคลากรร่วมการจัดงานประเพณี มีการปลอดภัย รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ : การประยุกต์; หลักปธาน 4; การปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study the opinions of personnel who apply the 4 principles in performing their duties in the Roi Et Provincial Public Health Office. 2) compare the opinions of personnel regarding the application of the 4 principles in their practice. Duties of the Roi Et Provincial Public Health Office Classified by gender, age and educational level 3) To collect recommendations regarding the application of the 4 principles in performing duties in the Roi Et Provincial Public Health Office. there were 177 people The instrument used in this research was a questionnaire. Statistics used in the research include percentages, means, standard deviations, t-tests and F-tests (One-way ANOVA).

The results of the research found that 1) Opinions of personnel regarding the application of the 4 principles in the performance of duties of Roi Et Provincial Public Health Office personnel. Overall it is at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all 4 areas, arranged from the most to least average aspect, namely the main aspect of Bhavanapadhan. The main aspect the main aspect of Anurakkhanapadhan and the aspect of the principle of Sangwarapadhan 2) The results of the hypothesis testing found that the personnel of Roi Et Municipality Roi Et Province with different genders, ages and educational levels. Roi Et Provincial Public Health Office personnel There were no differences in opinions regarding the application of the 4 principles in the performance of duties of Roi Et Provincial Public Health Office personnel. And when considering each aspect, it was found that the personnel of the Roi Et Provincial Public Health Office with different ages and educational levels with statistical significance at the .05 level when comparing the different means by pair. It was found that the average of the Roi Et Provincial Public Health Office personnel, who were 30-39 years old, had the highest average of 3.9161 in terms of principles. and the average personnel of the Roi Et Provincial Public Health Office, who are 40-49 years old, in the main area of Phawanapathan The highest average was 3.9206 and the average of Roi Et Provincial Public Health Office personnel who were 30-39 years old in the Anurakkanapathan area. The highest average was 3.9097, higher than other ages. 3) Roi Et Provincial Public Health Office personnel. There are suggestions for applying the 4 principles to the performance of the duties of Roi Et

Provincial Public Health Office personnel. There are high to low frequency values. The top three are as follows: There should be complaints of corruption from personnel, there should be a willingness to work politely and politely. Dress appropriately Speak nicely with general personnel. and should allow personnel to participate in organizing traditional events There is no drinking and strictly keeping the 5 precepts.

Keywords : Application; Principle 4; Operation

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นส่วนราชการประจำจังหวัด ที่มีบทบาทความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการแพทย์และสาธารณสุขในเขตพื้นที่จังหวัด ที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเป็นหน่วยงานที่รับทราบปัญหาและคอยแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ต่างๆที่เกิดขึ้นกับชุมชนในท้องถิ่น มีเจตนารมณ์เพื่อให้การบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและมีการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางลดบทบาทของรัฐส่วนกลางให้เหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ประชาชนยังได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนตามเจตนารมณ์มากขึ้น (สุเมธ แสงนิมมวล, 2556) ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด (สสจ.) ยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับภาคีทุกระดับ ทุกภาคส่วนให้เกิดการพัฒนาาร่วมกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสุขภาพของคนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชนและประชาสังคมในพื้นที่เพื่อการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขอีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสาธารณสุขในการขับเคลื่อนงาน ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งร่วมดำเนินการตามภารกิจที่ได้จัดทำไว้ร่วมกันในลักษณะการบูรณาการการทำงาน จนนำไปสู่การพัฒนาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนจากผลการบริหารจัดการดังกล่าว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับรางวัลองค์กรภาครัฐยอดเยี่ยมประจำปี 2561 จากองค์การสหประชาชาติ (United Nations Public Service Awards 2018) เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน ที่ผ่านมานี้ ณ เมืองมาราเกรช ประเทศโมร็อกโก โดยประเทศไทยเป็น 1 ใน 8 ประเทศที่ได้รับรางวัลฯ ในปีนี้ จากการส่งผลงาน 437 ผลงานของ 79 ประเทศทั่วโลก และโรงพยาบาลพนมไพรได้รับรางวัล OP/PP Award 2556 ดีเด่นและยอดเยี่ยมระดับประเทศ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับองค์กร ได้แก่ 1) ลักษณะผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ 2) การสร้างความรู้ ความเข้าใจและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในองค์กร 3) การส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกัน ซึ่งบุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถและมีความรับผิดชอบ และ 4) การรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับโครงการ ได้แก่ 1) การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ 2) การร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ดและประชาชน

3) การแปลงวิสัยทัศน์นโยบาย และยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง 4) การติดตามและประเมินผลโครงการ ซึ่ง สุเมธ แสงนิมนวล (2556) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีสามารถนำมาสรุปเป็นต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรในประเทศไทยได้ 9 ประการ ได้แก่ 1) มีผู้นำองค์กรดี 2) มีการมีส่วนร่วม 3) มีการบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ 4) มีการพัฒนาท้องถิ่นแก้ปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิต 5) มีจิตใจ “ธรรมาภิบาล” 6) มีความสามัคคีปรองดอง 7) มีนวัตกรรม 8) มีมาตรฐาน และ 9) มีต้นทุนที่ดี ซึ่งต้นแบบดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรอื่นๆให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชนและประชาสังคมด้านสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ 1. โครงการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคและคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ 2. โครงการพัฒนาและสร้างศักยภาพคนไทยทุกกลุ่มวัย 3. โครงการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพของประชากร 4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา (เด็กเร่ร่อน) สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การบริหารภายในองค์กรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ประสบผลสำเร็จในด้านต่างๆเรื่อยมา จนได้รับรางวัลองค์กรภาครัฐยอดเยี่ยมประจำปี 2561 จากองค์การสหประชาชาติ (United Nations Public Service Awards 2018) และโรงพยาบาลพนมไพรได้รับรางวัล OP/PP Award 2556 ดีเด่นและยอดเยี่ยมระดับประเทศ บุคลากรและประชาชนทุกภาคส่วนได้ให้ความร่วมมือสร้างสรรค์พัฒนา โดยผู้บริหารได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหาร เพราะหลักธรรมคำสอนทำให้นักุศลมีสติในการดำเนินชีวิต ประพฤติปฏิบัติต่อกันในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกาย วาจา ใจ ที่เรียกว่าหลักปธาน 4 ซึ่งประกอบด้วย 1) สังวรปธาน การเพียรระวังบาป คือ การระมัดระวังไม่ให้เกิดกิเลส โทสะ โลภะ โมหะ เกิดขึ้นในใจ 2) ปหานปธาน การเพียรละบาป คือการละสลละ บาปต่างๆที่เกิดขึ้นไปแล้ว ให้หายได้โดยไว 3) ภวานาปธาน การเพียรเจริญกุศล คือการหมั่นเพียร ทำความดี ทำสิ่งที่ เป็นกุศล ในคนที่ไม่เคยทำ 4) อนุรักษนาปธาน การเพียรรักษากุศล คือการหมั่นรักษาการทำความดี นั้นให้ทำอยู่เสมอเป็นประจำ ปธาน 4 ประการนี้เป็นคุณสมบัติพื้นฐานประจำตนของผู้สามารถสร้างเกียรติยศปัญญา ทรัพย์สมบัติ ญาติ มิตร ให้เกิดขึ้นได้สำเร็จด้วยความเพียร (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2553)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่า การบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จนได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย น่าจะมาจากการนำหลักธรรมปธาน 4 ไปการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารของหน่วยงานและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล สามารถนำองค์ความรู้ไปเป็นแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน การทำงานร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มี เพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน
- 2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 บุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกันมีการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ แตกต่างกัน
- 3.2 บุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ แตกต่างกัน
- 3.3 บุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ แตกต่างกัน

4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 4.1 ทำให้ทราบการประยุกต์หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน
- 4.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ในการประยุกต์หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร และลูกจ้าง ในสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 177 คน โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.71 และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของบุคลากรในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ใช้การหาค่าร้อยละ

(Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ 3 ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และ F-tests (One-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบการวิเคราะห์

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของ บุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านหลักสังวรปทาน	3.54	.70	4	มาก
2. ด้านหลักปทานปธาน	3.62	.72	2	มาก
3. ด้านหลักภวานาปธาน	3.64	.72	1	มาก
4. ด้านหลักอนุรักษนาปธาน	3.60	.73	3	มาก
รวม	3.60	.71		มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อย ได้แก่ ด้านหลักความภวานาปธาน ด้านหลักปทานปธาน ด้านหลักอนุรักษนาปธาน และด้านหลักสังวรปทาน

1) ด้านหลักสังวรปทาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “ส่งเสริมวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี ทางจิตใจให้คงอยู่ในท้องถิ่น” รองลงมา คือ ข้อ 4, 5 ที่ว่า บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมกับวัดในชุมชน และรักษาวัฒนธรรมไว้

2) ด้านหลักปทานปธาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 5 ที่ว่า “มีการยกตัวอย่างบุคลากร ที่ปฏิบัติหน้าที่ดี เป็นตัวอย่างทุกปี” รองลงมาคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีป้ายโฆษณา ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตในสำนักงาน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า มีการประชาสัมพันธ์เปิดโอกาสให้ประชาชนร้องเรียนพฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคลากรตลอดเวลา

3) ด้านหลักความภวานาปธาน ความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า “มีการอบรมปฏิบัติธรรมกับบุคลาการอยู่เป็นประจำ” รองลงมาคือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีป้ายโฆษณา ชักชวนให้ทุกคนปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น ศีล 5 หรือธรรมาภิบาล อยู่อย่างมากในท้องถิ่น” ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีความตั้งใจทำงานอย่างสุภาพ เรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสม พุดจาไพเราะกับบุคลาการทั่วไป

4) ด้านหลักอนุรักษนาปธาน ความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “นำหลักศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้ในการปฏิบัติงาน” รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า “มีการรณรงค์ให้บุคลาการ ปฏิบัติธรรมเป็นปกติ” ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีการร้องเรียนการทุจริตจากบุคลาการ

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4	เพศ					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักสังวรปธาน	3.59	.52	มาก	3.68	.58	มาก
2. ด้านหลักปธานปธาน	3.63	.53	มาก	3.75	.61	มาก
3. ด้านหลักภวานาปธาน	3.69	.42	มาก	3.73	.49	มาก
4. ด้านหลักอนุรักษนาปธาน	3.68	.54	มาก	3.70	.63	มาก
รวม	3.64	.50	มาก	3.71	.57	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลาการที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากโดยบุคลาการเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเท่ากัน ตามค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านหลักสังวรปธาน บุคลาการที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของบุคลาการที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยบุคลาการเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าบุคลาการเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักปธานปธาน บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าบุคลากรเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักภวานาปธาน บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าบุคลากรเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักอนุรักษนาปธาน บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าบุคลากรเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

6.3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงข้อเสนอแนะในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักสังวรปธาน	ความถี่
1	ควรมีความตั้งใจทำงานอย่างสุภาพ เรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสม พุดจา ไพเราะกับบุคลากรทั่วไป	30
2	ควรมีความตั้งใจมาทำงาน ตรงต่อเวลา ไม่สาย ไม่ลา ไม่ขาด ปฏิบัติหน้าที่ทุกวันสม่ำเสมอ	7
ข้อเสนอแนะด้านหลักปธานปธาน		
1	ควรมีการสอดส่อง ดูแลบุคลากรให้ประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม	25
2	ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร้องเรียนพฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคลากรตลอดเวลา	9
ข้อเสนอแนะด้านหลักภวานาปธาน		
1	ควรมีการร้องเรียนการทุจริตจากบุคลากร	35
2	ควรมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับบุคลากรสม่ำเสมอ	10
3	ควรนำบุคลากรเข้าทำวิปัสสนา หรือฝึกธรรมอยู่เสมอสม่ำเสมอ	5
ข้อเสนอแนะด้านหลักอนุรักษนาปธาน		
1	ควรให้บุคลากรร่วมการจัดงานประเพณี มีการปลอดเหล้า รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด	28
2	ควรรักษามาตรฐานทางศีลธรรมของบุคลากรไว้อย่างดี	6

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรมีข้อเสนอแนะในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ด้านหลักสังวรปธาน ควรมีความตั้งใจทำงานอย่างสุภาพ เรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสม พุดจาไพเราะกับบุคลากรทั่วไปควรมีความตั้งใจมาทำงาน ตรงต่อเวลา ไม่สาย ไม่ลา ไม่ขาด ปฏิบัติหน้าที่ทุกวันสม่ำเสมอ

ด้านหลักปหานปธาน ควรมีการสอดส่อง ดูแลบุคลากรให้ประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร้องเรียนพฤติการณ์ การปฏิบัติงานของบุคลากรตลอดเวลา

ด้านหลักภวานาปธาน ควรมีการร้องเรียนการทุจริตจากบุคลากร ควรมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับบุคลากรสม่ำเสมอควรนำบุคลากรเข้าทำวิปัสสนา หรือฝึกกรรมอยู่สม่ำเสมอ

ด้านหลักอนุรักษนาปธาน ควรให้บุคลากรร่วมการจัดงานประเพณี มีการปลอดเหล้า รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัดควรรักษามาตรฐานทางศีลธรรมของบุคลากรไว้อย่างดี

ข้อเสนอแนะในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความถี่สูงไปหาดำสามอันดับแรก ดังนี้ ควรมีการร้องเรียนการทุจริตจากบุคลากร ควรมีความตั้งใจทำงานอย่างสุภาพ เรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสมพุดจาไพเราะกับบุคลากรทั่วไป และควรให้บุคลากรร่วมการจัดงานประเพณี มีการปลอดเหล้า รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

7.1 ผลการวิจัย ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า บุคลากรเห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านหลักความภวานาปธาน ด้านหลักปหานปธาน ด้านหลักอนุรักษนาปธาน และด้านหลักสังวรปธาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ เสถียรพงษ์ วรรณปก (2556) ได้กล่าวว่าการทำบุญด้วยการรักษาศีลไม่ต้องลงทุนอะไร คือ ไม่ต้องจัดหาสิ่งของภายนอกใดๆ ทุกอย่างมีที่ตัวเราแล้ว เพียงแต่เราตั้งใจดเว้น จะไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ผิดในกาม ไม่พูดเท็จและไม่ดื่มสุราเมรัย แล้วควบคุมมิให้ละเมิดด้วยจิตแน่วแน่มั่นคงก็นับว่าเราได้ทำบุญแล้ว ที่ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่ต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกลับเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติ ก็ได้สังเกตและวัดได้จากคน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ตรีบัณฑิต (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ข้อที่มีค่าสูงสุดได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว และส่งกรมลงมา ได้แก่ความรับผิดชอบต่อองค์กร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีความขยันและอดทน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายชื่อเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านหลักสังวรปธาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี ทางจิตใจให้คงอยู่ในท้องถิ่นทั้งให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมกับวัดในชุมชน และรักษาวัดวัฒนธรรมไว้อย่างดี และรณรงค์เลิกเหล้า ทำผิดกฎหมายอยู่เป็นประจำ การจัดงานประเพณีมีการปลอดเหล้า รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับเสถียรพงษ์ วรรณปก(2556) กล่าวว่า การทำบุญด้วยการรักษาศีลไม่ต้องลงทุนอะไร คือ ไม่ต้องจัดหาสิ่งของภายนอกใดๆ ทุกอย่างมีที่ตัวเราแล้ว เพียงแต่เราตั้งใจดีแล้ว จะไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ผิดในกาม ไม่พูดเท็จและไม่ดื่มสุราเมรัย แล้วควบคุมมิให้ละเมิดด้วยจิตแน่วแน่มั่นคงก็เห็นว่า เราได้ทำบุญแล้ว นอกจากนั้นพิสิฐ เจริญสุข (2539) ได้กล่าวว่า ศีล คือการตั้งใจรักษากาย วาจา ของตน ให้เรียบร้อยไม่ละเมิดข้อห้ามต่างๆ ตามภูมิชั้นของตน การรักษาศีลเป็นวิธีฝึกร่างกายและจิตใจควบกันไป สามารถทำให้กิเลสซึ่งรัดรั้งจิตใจอยู่ในตัวคลายตัวออกได้อย่างประหลาดมีความสะอาด ผุดผ่องขึ้นแทน ความสะอาดผุดผ่องนั้นแหละ คือ “บุญ” ที่ได้ ทั้งสอดรับกับสุชีพ ปุญญานุภาพ (2558) ได้กล่าวถึงเนื้อหาของศีลธรรมว่า “ปกติถ้าไม่ทำความเข้าใจกันให้ดีแล้วก็ชี้ไม่ถูกอะไรเป็นศีล อะไรเป็นธรรม และต่างกันอย่างไร คนที่ร้องว่าคนอื่นไม่มีศีลธรรมนั้น ถ้าให้อธิบายว่าศีลธรรมคืออะไร ก็คงตอบลำบาก เพราะไปสนใจคำว่าศีลธรรม ต่อเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนขึ้นแล้วเท่านั้น ถ้าได้ช่วยกันเข้าใจและเผยแพร่ความหมายที่ถูกต้องอย่างน้อยก็ จะทำให้ความเห็นอกเห็นใจคนอื่น ไม่คิดจะเอาแต่ได้แต่ฝ่ายเดียวมีทางแพร่หลายไปในโลกยิ่งขึ้น

2) ด้านหลักปธานปธาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า มีการยกตัวอย่างบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดีเป็นตัวอย่างทุกปี เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่ดี ควรยกย่องสรรเสริญ และให้กำลังใจ มีป้ายโฆษณา ห้ามปฏิบัติหน้าที่อย่างทุจริตในสำนักงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรร้องเรียนพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติงานของบุคลากรตลอดเวลา สอดรับกับสุชีพ ปุญญานุภาพ (2558) ได้กล่าวถึงศีลธรรมว่า ปกติถ้าไม่ทำความเข้าใจกันให้ดีแล้วก็ชี้ไม่ถูกอะไรเป็นศีล อะไรเป็นธรรม และต่างกันอย่างไร คนที่ร้องว่าคนอื่นไม่มีศีลธรรมนั้น ถ้าให้อธิบายว่า ศีลธรรมคืออะไร ก็คงตอบลำบาก เพราะไปสนใจคำว่าศีลธรรม ต่อเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนขึ้นแล้วเท่านั้น ถ้าได้ช่วยกันเข้าใจและเผยแพร่ความหมายที่ถูกต้องอย่างน้อยก็ จะทำให้ความเห็นอกเห็นใจคนอื่น ไม่คิดจะเอาแต่ได้แต่ฝ่ายเดียวมีทางแพร่หลายไปในโลกยิ่งขึ้น

3) ด้านหลักความภาวนาปธาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า บุคลากรมีการอบรมปฏิบัติธรรมกับบุคลากรอยู่เป็นประจำจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่มีป้ายโฆษณาชักชวนให้ทุกคนปฏิบัติตามหลักศีล 5 หรือธรรมาภิบาล อยู่อย่างมากในท้องถิ่นทั้งยังมีความตั้งใจทำงานอย่างสุภาพ เรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสม พุดจาไพเราะกับบุคลากรทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของพิสิฐ เจริญสุข ได้กล่าวไว้ว่าศีล คือ การรักษา กาย วาจาใจ ของตนให้เรียบร้อย เป็นการฝึกฝนจิตใจควบคู่กันไป สามารถทำให้กิเลสที่รัดรั้งจิตใจของตนคลายออกได้

และสอดคล้องกับสมศักดิ์ ทรบันพฤษ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความคิดต่อการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ข้อที่มีค่าสูงสุดได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว และสังคมรอบข้าง ได้แก่ความรับผิดชอบต่อองค์กร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีความขยันและอดทน

4) ด้านหลักอนุรักษ์ขนานปธาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี ทางจิตใจให้คงอยู่ในท้องถิ่น ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมกับวัดในชุมชน และรักษาวัฒนธรรมไว้อย่างดี และรณรงค์เลิกเหล้า-ทำผิดกฎหมาย อยู่เป็นประจำ และร่วมการจัดงานประเพณี มีการปลอดเหล้า รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับ พิสิฐ เจริญสุข (2539) ได้กล่าวว่า ศีล คือการตั้งใจรักษากาย วาจา ของตน ให้เรียบร้อยไม่ละเมิดข้อห้ามต่างๆ ตามภูมิขั้นของตน การรักษาศีลเป็นวิธีฝึกร่างกายและจิตใจควบกันไป สามารถทำให้กิเลสซึ่งรัดรั้งจิตใจอยู่ในตัวคลายตัวออกได้อย่างประหลาด และมีความสะอาด ผุดผ่องขึ้นแทน ความสะอาดผุดผ่องนั้นแหละ คือ “บุญ” ที่ได้

7 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

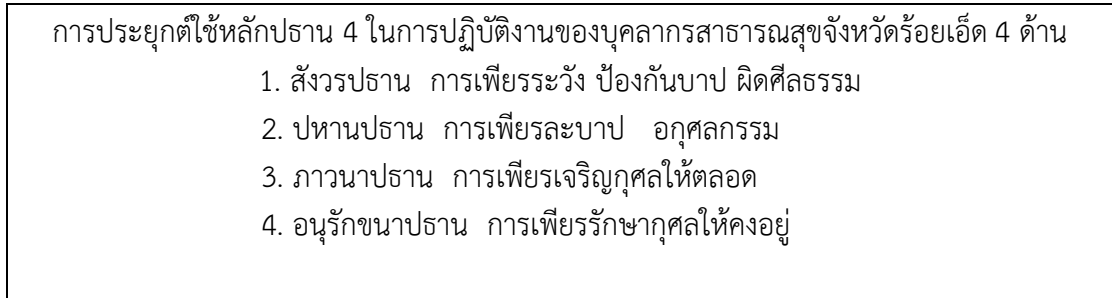
1) เพศ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าบุคลากรเป็นเพศใด แต่ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเชษฐ ถาวรกิจ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการของที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2) อายุ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การที่บุคลากรมีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าบุคลากรมีอายุเท่าไร แต่ขึ้นอยู่กับการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล พฤษชาติ(2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของที่ทำกรปกครอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

3) ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การที่บุคลากรมีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าบุคลากรมีระดับการศึกษาระดับใด แต่ขึ้นอยู่กับการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ว่า ดำเนินการอย่างไร ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย สุรเชษฐ ถาวรกิจ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการของที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการที่ว่ากรอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ประชาชนสุขภาพกาย สุขภาพจิต ดี

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้การประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารทุกระดับและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรด้านนี้ให้เพิ่มถึงระดับมากที่สุดทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านหลักสังวรปธาน ควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้านอื่น

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีต่อการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี ดังนั้น ผู้บริหารทุกระดับและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรด้านนี้ให้เพิ่มมากขึ้น

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสังวรปธาน ดังนั้น ควรวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงประมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่องสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์ด้านหลักสังวรปธาน

9.3.2 จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดในสี่ด้าน คือ ข้อที่ว่า มีความตั้งใจทำงานอย่างสุภาพ เรียบร้อย การแต่งกายเหมาะสม พุดจาไพเราะกับบุคลากรทั่วไป ดังนั้น จึงควร

วิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษา ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข/ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างเครือข่าย

9.3.3 จากผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ ควรให้มีการปฏิบัติตามหลัก ด้านหลักความภานาปธาน ดังนั้น ควรวิจัย แบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แนวทางในการประยุกต์หลักปธาน 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดร้อยเอ็ด

10. บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรพิมล พุกชชาติ. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2553). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- พิสิฐ เจริญสุข. (2539). เกร็ดความรู้ในนิทานชาดก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สมศักดิ์ ตรีบันพุกษ์. (2559). การนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการ: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านมะม่วงทอง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด. (2565). แผนอัตรากำลัง 3 ปี (พ.ศ. 2565-2567). ร้อยเอ็ด : รัตนกิจ.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2558). คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : ธรรมะอินเตอร์เน็ต.
- สุเมธ แสงนิมนวล. (2556). ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 11(2). 63-80.
- สุรเชษฐ ถาวรกิจ. (2559). ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการของที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2556). จุดประกายแห่งชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม.